

2. Міщук І. В. Ювенальна юстиція як метод правового захисту неповнолітніх правопорушників у зарубіжних країнах (на прикладі США, Франції, Німеччини, Швейцарії). Приватне та публічне право. 2018. № 1. С. 88–92.

3. Каланча І. Електронний сегмент у кримінальному процесуальному законі Молдови. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2020. С. 132–137. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2020/1/30.pdf>

УДК 343.85(477)

Інна Анатоліївна СТРОК,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального процесу

та організації досудового слідства факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0423-714X>

ПРОБЛЕМАТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Указом Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року встановлено воєнний стан в Україні з 05:30 години 24 лютого 2022 року на строк до 30 днів у зв'язку з військовою агресією рф проти України, що був подовжений і продовжує діяти і на сьогоднішній день. Воєнні дії, що почалися на території нашої держави, безумовно, відобразилися на всіх аспектах життя. Значні зміни відбулися і продовжують відбуватися у законодавчій сфері, оскільки саме вона є основою для нормального функціонування всіх сфер життя на поточний момент. Саме через це особливу увагу на вплив введення воєнного стану є проведення досудового розслідування. Згідно з частиною 1 статті 10 Закону України "Про правовий режим воєнного стану", у період воєнного стану не припиняються повноваження судів, органів прокуратури України, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, та органів, підрозділи яких займаються контррозвідальною діяльністю.

При розгляді досудового розслідування важливо враховувати його адаптацію до сучасних умов. Особливу увагу ми звертаємо на статтю 615 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України), яка передбачає можливість не враховувати

строк для подання інформації про кримінальне правопорушення, якщо відсутня технічна можливість внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР). У разі такої ситуації дізнавач, слідчий або прокурор мають право винести постанову про відкриття досудового розслідування. Цей аспект є позитивним у контексті обставин, коли доступ до ЄРДР у деяких регіонах обмежений, особливо у період воєнного стану. Зазначений виняток дозволяє здійснювати процесуальні дії незалежно від технічних можливостей у конкретному регіоні, тому ми вважаємо ці зміни надзвичайно необхідними для сучасних умов.

Додатково до вищезазначеного, варто сказати, що зазначені зміни у контексті воєнного стану включають реалізацію різних слідчих розшукових дій з метою виявлення осіб, які можуть бути причетні до вчинення злочинів. Ці дії включають, проведення обшуків житла, що спрямовані на збір доказів та отримання інформації, необхідної для розслідування кримінальних правопорушень. Таким чином, були внесені зміни до Кримінального процесуального кодексу України Законом № 2201-1X від 14 квітня 2022 року. Згідно з цим Законом статтю 223 КПК України змінено наступним чином: «Проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (від 22:00 до 6:00 годин) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення або втечі підозрюваного, а також за умови здійснення кримінального провадження в порядку, встановленому статтею 615 цього Кодексу». Ця умова значно обтяжує проведення швидких та ефективних слідчих розшукових дій.

Проблемні аспекти також пов'язані із збирання доказів багатьох видів злочинів російської армії проти українського народу, ще з початком проведення антитерористичної операції на сході України у 2014 році, проте значно загострилось у 2022 році з початком повномасштабного агресивного вторгнення росії в Україну.

Згідно з частиною 1 статті 237 Кримінального процесуального кодексу (КПК), прокурор та слідчий повинні здійснювати огляд місцевості для виявлення та реєстрації інформації про обставини вчинення злочину. З урахуванням специфіки злочинів на тимчасово окупованих територіях та їх сусідніх районах, огляд місця події є однією з ключових слідчих дій, що має особливість - негайність. Нажаль, на сьогоднішній день проблемою є збереження нещільності обставин вчинення злочину, оскільки активні бойові дії суттєво змінюють ситуацію на місці, документацію та інші деталі, які мають значення у справі. Крім того, ворожа армія намагається

свідомо знищити сліди злочинів для ухилення від покарання за свої протиправні дії.

Ще однією нагальною проблемою є забезпечення особистої безпеки фахівців, експертів та працівників правоохоронних органів на територіях України, які нещодавно були звільнені від окупації російськими військами та на яких ведуться активні бойові дії. Наявність мін та вибухівок суттєво підвищує ризик здійснення процесу з фіксації та збору доказів. У таких ситуаціях доцільним є застосування індивідуальних заходів безпеки для кожного учасника такого процесу з боку керівництва у провадженні. Ці заходи можуть включати посилення охорони, надання спеціальної зброї та броньованого обладнання, навчання з технік безпеки та реагування на небезпечні ситуації. Однак, навіть це не завжди гарантує безпеку та об'єктивність збору доказів щодо вчинення кримінальних правопорушень, оскільки ризики можуть залишатися високими через непередбачувані обставини на території яка потерпає від воєнного вторгнення. Таким чином, важливо продовжувати дослідження та розробку стратегій забезпечення безпеки та ефективного збору доказів в умовах збройної агресії.

Зважаючи на вищесказане можна дійти висновку, що введення воєнного стану в Україні внаслідок військової агресії російської федерації значно вплинуло на правову систему та правопорядок країни. Зміни до Кримінального процесуального кодексу, спрямовані на адаптацію досудового розслідування до сучасних умов, надають можливість проводити процесуальні дії незалежно від технічних обмежень. Крім того, необхідно враховувати, що збільшена загроза безпеці від ворожої армії може спричинити складнощі у зборі доказів та розслідуванні злочинів, вчинених проти українського народу. Важливо забезпечити адекватний захист для всіх учасників процесу розслідування та забезпечити їхню безпеку в умовах воєнного конфлікту. Загалом, виклики, пов'язані з проведенням досудового розслідування в умовах воєнного стану, вимагають комплексного підходу та ретельного розгляду юридичних аспектів. Необхідно постійно вдосконалювати законодавство та забезпечувати виконання правопорядку з урахуванням усіх складних обставин, що виникають у зв'язку з воєнним станом.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 року №4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14.04.2022 р. №2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text>.

3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

УДК 343.1

Рената Русланівна ТАРАСОВА,

здобувачка вищої освіти 3 курсу

навчально-наукового інституту права

та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Володимир Миколайович КІЯНИЦЯ,

старший викладач кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9433-1924>

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Тема є надзвичайно актуальною в контексті правової системи України. Прокурорський нагляд є важливим етапом в правоохоронній системі, де прокурор відіграє важливу роль у забезпеченні законності, об'єктивності та ефективності досудового розслідування, тобто здійснюють нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.

Закон України «Про прокуратуру» визначає прокуратуру як єдину систему, яка виконує визначені Конституцією функції з метою захисту прав і свобод людини, а також загальних інтересів суспільства та держави. Прокуратура функціонує як самостійна система державної влади.